

Fra Petar Sesar

Piše: **Zdravko Luburić**

*Ulicama u Čapljini dirljivo plaču lančanom šutnjom ulice.
Crveni su došli po njega i tišina je došla po njega
i išla je s njim njegovim koracima
i potonula nada, ovijena oko njegove vlastite
sjene, slijedila ga je, ide iza njega
istočnom stranom Neretve kao podzeman pjev.
Ovaj pjev opjevan strahom svijeta,
on ne pjeva blistavim ustima, izbavljen
a onda ostavljen od teškog smijeha.*

*Zbunjen smijeh ga dotiče, tamno nagnut
strah ga dira, a svećenik kao bijela vječnost
razmišlja: što je krivnja, što je pravda,
što je veliko umiranje što ga čeka s malim
križem, ovješanim o njegovu nemoćnost,
ogorčeno mu srce otvara, a ruke potresenim
bubnjanjem izdubljuju podignuto kamenje.*

*Šutnja okrenuta u hladnoći mjeseca veljače
tumara krševitim poljima, s tim što sa smrću čeka,
podignut s tamnim ustima počinje govoriti
svetom kamenju i lubanjama s govorećim ustima.
Odjednom drhteći se hvata za skraćten taman
pogled preko kojeg teku, pa preko uzvisina
sve čovječje kosti, praznim puteljkom se*

*prosijplju, spuštaju i kamenje po kojima svećenik
hodi, posrće, tupo ukrućen o svoja govoreća usta.*

*Pogledi iz kamena ovdje i tamo pilje i pilje,
ukrućeno pilje, slušaju u crvenoj zemlji kosti
što protjeruju smrt uvijek novim pitanjima,
koja se ponovljena u maslinovom gaju šire
samo dalje od toga što je prije bilo.*

*U masliniku svećenika čekaju njegove
nemoćne snage svjetleće bijelo.
U smeđem habitu gleda s njim u ništavilo,
a onda nestaje, gubi se, zagasito i bez sjaja
daje mu oblik nade, ona ga pobožno prisluškuje
s one strane molitve, onda ga ona gleda
kako potpuno iznemogao cjelovit raste,
slomljen izranja opet naviše, ponovno se cereći
strmoglavljuje se u krv i nitko ga ne vidi
sa svijetle zemlje, uzdignuta u stup plavih tonova.*

*Štićen otvorenim ustima uskraćuje im krv,
a na rukama imao je samo šutnju,
držao se za nju i za bljesak noža,
koji je prešutio njegov razgovor sa svijetom.
U masliniku on bijaše jedno sa zemljom.
Tamo su groblja beskrajno duboka. ✎*

Fra Krešimir Pandžić

Piše: **Zdravko Luburić**

*Došlo k njemu da plače s njim pobožno svitanje,
odvođen crvenim uniformama, uniformama pjeva
s njim u pravcu Mostarskog Graca omotanih prozora.
U njemu velikom hladnoćom odzvanjaju ulice,
a u jednoj daleko od njega, dirljivo plače jedno dijete.*

*Usrdnom molitvom, zemljom k nebu poslana,
fra Stipan*, osakaćen kao rob između
svojeg mjesta i nade,
iznakažen udarcima gleda dolje, miluje svoja
neizrečena pitanja, nošena negdje drugdje.
Svjetlom svoje ljubavi, zna kako se lažno
jedno za drugim potiskuju hladni ljudi željeznih stanica.*

*Njegove bubnjevite oči se penju, a onda,
hladnim svjetlom potpuno zaboravljene miruju
i njegova glava od daha se diže, začas*

*ukrućena licem, čitavom prazninom se svija,
lice gubi smijeh usta, usta potopljena u krv
kliznuše preko, posuta zemljom i zemlja se
prikrada k ubijenom tijelu, ispruženo u šutnji.*

*On je ustrijeljen tek onda, nakon što ga je
smijeh ukrutio u studen.
On je nastavak svjetla dana ili sumrak u kojem
šuti zaprepašten strah pogleda,
produžen iz ubijene samostanske braće.*

*Ukrućen stup bijela krika, strmoglavljen u srce,
od njega hranjen, ponovo se ceri,
ječi ususret golih grana, ozvučenim golim
granama i kamenjem, razlomljen opet izranja
naviše, kao umorna blijeda slika pada,
progutan svojim otvorenim ustima. ✎*

* Fra Krešimiru je krsno ime Stipan.

Iz sadržaja

IZ LJETOPISA	4
STRATIŠTA	23
POBIJENI	27
GLAS O MUČENIŠTVU	33
ODJEK U PUKU	34
DJELA POBIJENIH	36
NATJEČAJ	39
POVIJESNE OKOLNOSTI	43
IZ VICEPOSTULATURE	56
PODLISTAK	57

STOPAMA POBIJENIH

glasilo Vicepostulature postupka mučeništva
»Fra Leo Petrović i 65 subraće«, XV., 2 (29),
Široki Brijeg, srpanj – prosinac, 2022.

Glavni i odgovorni urednik:
fra Miljenko Stojić, vicepostulator

Lektura i korektura:
Zdenka Leženić

Adresa:
Kard. Stepinca 14, 88220 Široki Brijeg
Avenija G. Šuška 2, 10040 Zagreb

Veza:
tel.: +387 39 700-325
faks: +387 39 702-936
e-pošta: mostar@pobijeni.info
internet: www.pobijeni.info

Grafički prijelom i tisak:
FRAM-ZIRAL, Mostar

Glasilo izlazi polugodišnje:
siječanj i srpanj

Stare brojeve, osim ovoga posljednjeg, možete u pdf obliku preuzeti sa stranica portala pobijeni.info u poglavlju Izdavaštvo.

Cijena pojedinog primjerka:
3 KM; 12 KN; 3,75 EUR; 4,25 CHF; 6,50 USD; 6,50 CAD

Godišnja pretplata (s poštarinom):
BiH 7,5 KM; RH 33 KN; EU 7,5 EUR; CH 8,50 CHF; SAD 13 USD;
Canada 13 CAD

Slanje pretplate, dobrovoljnih priloga...:

- poštanskom uputnicom
- UniCredit Bank d.d. Mostar; Korisnik: Hercegovačka franjevačka provincija; Svrha: prilog Vicepostulaturi
br. računa: 3381602276649744
devizni račun:
IBAN: BA393381604876650839
SWIFT: UNCRBA22

ISSN: 1840-3808

Urednikova riječ

fra Miljenko Stojić

Dragi čitatelji!

Dok nam upravo prijete, tamo na jesen, podinačicom podinačice pošasti Covid-19, na svjetlo dana puštamo još jedan broj našega glasila. Primijetih da je već punih 15 godina kako to glasilo traga za istinom o pobijenim hercegovačkim franjevcima i o pobijenim članovima vjernoga puka Božjega. Istina, samo iz vremena Drugoga svjetskoga rata i poraća, ali to traganje doziva nam u pamet da bi netko trebao počti tragati i za ostalima našima ubijenima na pravdi Boga u nekim drugim vremenima. Samo se tako gradi zdrav i pobjednički identitet.

Ovo suvremeno doba to, pak, u posljednje vrijeme pretače u govor o kulturi sjećanja. Kršćanstvu je sve odavno jasno. Ono je cijenilo i cijeni svakoga čovjeka bez obzira na vjeru i boju kože. Svi smo djeca Božja. Na žalost, nekima u hrvatskome društvu, kako onom vjerničkom dijelu tako i onom nevjerničkom, još kao da sve nije jasno. Istina o prošlosti gura se pod tepih, ne želi se o njoj progovoriti jasno i glasno, njeguje se kult nezamjeranja, lakta se i grabe se položaji. Do kada tako? Očito dok ne izgubimo tu prošlost, a s njom i slobodu te državu.

Koliko je važno u pravo vrijeme donijeti pravu odluku dobro nam pokazuje i film Dominika Sedlara *Razgovor*. Napravljen je na temelju prijepisa sudbonosnoga razgovora 1945. između Josipa Broza Tita i nadbiskupa Alojzija Stepinca. Prvi gradi kraljevstvo zemaljsko bez Boga i zločinačko po svojoj mjeri, drugi gradi kraljevstvo nebesko s Bogom i prijateljsko čovjeku kroz Crkvu u hrvatskome narodu. Jakov Sedlar, koji je pronašao taj prijepis, pod prisegom je posvjedočio da je nesretni Tito priznao da je zapovjedio ubojstvo franjevaca na Širokom Brijegu (čitaj svugdje), odnosno da on nije ništa mijenjao u tom pronađenom zapisu. Pročitajte kratko o tome u glasilu i obvezno pogledajte film *Razgovor*. Nemojte da vam se dogodi da nemate vremena za njega, ali da imate vremena za govor ovog bezbožnog suvremenog vremena kroz medije, i na razne druge načine, sedam dana u tjednu. Trebali bismo kao kršćani konačno shvatiti da je naš govor ispravniji i bolji od govora bezboštva.

Neka budućnost bude Božja i naša. Bit će budemo li to htjeli.

Mir vam i dobro!

Dekret pape Urbana VIII.

U skladu s dekretom pape Urbana VIII. i uredbom II. vat. sabora izjavljujemo da ne želimo preteći sud Crkve kome se potpuno podvrgavamo. Riječi »mučenik«, »mučeništvo«, »čudesa« i slično imaju u ovom glasilu samo vrijednost ljudskog svjedočenja. »Prema odredbama vrhovnog svećenika Urbana VIII., zabranjeno je da sluga Božji, bez prethodnog dopuštenja Svete Stolice, bude predmetom javnoga crkvenog štovanja. Te odredbe nipošto ne priječe privatnu pobožnost sluzi Božjem, niti spontano širenje njegova glasa svetosti ili mučeništva i znakova. (čl. 117, § 1. i 2.)

Ako nije pronađeno nepropisno štovanje, biskup ili njegov ovlaštenik pristupa sastavljanju izjave o neiskazivanju štovanja, tj. izjave kojom se potvrđuje da se odluke Urbana VIII. poštuju. (čl. 119, § 1.)«

Iz Upute Majka Svetaca